

Datum van inontvangstneming : 19/07/2021

Zaak C-315/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 mei 2021

Verwijzende rechter:

Tribunale di Milano (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 april 2021

Verzoekende partij:

PP

Verwerende partij:

Ministero dell'Interno, Dipartimento per le Libertà civili e l'Immigrazione – Unità Dublino

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep dat een aanvrager van internationale bescherming krachtens artikel 27 van verordening nr. 604/2013 heeft ingesteld tegen het besluit van de bevoegde Italiaanse autoriteit om overeenkomstig artikel 18, lid 1, onder d), van die verordening zijn overdracht aan Duitsland te gelasten.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

De krachtens artikel 267 VWEU ingediende prejudiciële verwijzing betreft de uitlegging van verordening nr. 604/2013, in het bijzonder de bepalingen inzake de informatieverplichtingen, de terugnameprocedure en het beroep tegen een overdrachtsbesluit, mede in het licht van het beginsel van non-refoulement.

Prejudiciële vragen

- 1) Moeten de artikelen 4 en 5 van verordening (EU) nr. 604/2013 aldus worden uitgelegd dat inbreuk op deze artikelen op zich reeds betekent dat het overeenkomstig artikel 27 van verordening nr. 604/2013 bestreden besluit onwettig is, ongeacht de concrete gevolgen van de inbreuk voor de inhoud van het besluit en voor de bepaling van de verantwoordelijke lidstaat?
- 2) Moet artikel 27 van verordening nr. 604/2013, gelezen in samenhang met artikel 18, lid 1, onder a), of met artikel 18, lid [1], onder b), c) en d), en artikel 20, lid 5, van de Dublin III-verordening, aldus worden uitgelegd dat daarin verschillende maatregelen worden genoemd waartegen het rechtsmiddel is gericht, waarbij in rechte verschillende grieven moeten worden aangevoerd alsook verschillende soorten inbreuken op de informatieverplichtingen en de verplichtingen inzake het persoonlijk onderhoud in de zin van de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 604/2013?

Indien het antwoord op de tweede vraag bevestigend luidt, moeten de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 604/2013 dan aldus worden uitgelegd dat de daarin neergelegde rechten op informatie alleen gelden in het in artikel 18, lid 1, onder a), bedoelde geval en niet ook in de terugnameprocedure? Of moeten zij aldus worden uitgelegd dat in laatstgenoemde procedure ten minste informatieverplichtingen bestaan met betrekking tot de beëindiging van de verantwoordelijkheid krachtens artikel 19 of tot systeemfouten in de asielpcedure en in de opvangvoorzieningen voor verzoekers waarbij ernstig moet worden gevreesd dat die resulteren in onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, zoals bedoeld in artikel 3, lid 2, van de verordening?

- 3) Moet artikel 3, lid 2, aldus worden uitgelegd dat *systeemfouten in de asielpcedure* ook de mogelijke gevolgen omvatten van besluiten tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming die reeds definitief zijn vastgesteld door de rechter van de lidstaat die de verzoeker terugneemt, wanneer de overeenkomstig artikel 27 van verordening nr. 604/2013 aangezochte rechter van oordeel is dat er een reëel risico bestaat dat de verzoeker, indien hij door de lidstaat wordt teruggezonden naar zijn land van herkomst, aan een onmenselijke en vernederende behandeling zal worden onderworpen, mede gelet op het vermeende bestaan van een algemeen gewapend conflict in de zin van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95/EU?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om

internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (hierna: „verordening”): overwegingen 18 en 19; hoofdstuk II; artikel 3, lid 2, artikel 4, artikel 5, artikel 18, lid 2, laatste alinea, artikel 19, artikelen 21 e.v., artikelen 23 e.v., artikel 27;

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikelen 4 en 47;

Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming: artikel 15, onder c).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Decreto legislativo 25/08/2008 n. 25 emesso in attuazione della direttiva 2005/85/CE, abrogata e sostituita dalla direttiva 2013/32/UE recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (wetsbesluit nr. 25 van 25 augustus 2008 ter omzetting van richtlijn 2005/85/EG, zoals ingetrokken en vervangen bij richtlijn 2013/32/EU betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming; *Gazzetta Ufficiale*, Serie L, nr. 180 van 29 juni 2013), en met name artikel 3, lid 3, en volgende artikelen.

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 PP (hierna: „verzoeker”), die in Jamrod (Pakistan) is geboren, heeft op 20 juli 2020 een verzoek om internationale bescherming ingediend in Italië. Het Ministero dell’Interno, Unità Dublino (ministerie van Binnenlandse Zaken, Dublineenheid; hierna: „verweerder”), heeft vastgesteld dat verzoeker op 10 maart 2016 in Duitsland een soortgelijk verzoek had ingediend en heeft Duitsland daarom overeenkomstig artikel 18, [lid 1,] onder b), van verordening nr. 604/2013 verzocht om de betrokkene terug te nemen.
- 2 Aangezien Duitsland zijn verantwoordelijkheid in de zin van artikel 18, [lid 1,] onder d), van verordening nr. 604/2013 heeft erkend, heeft verweerder, die dat land als een veilig land in de zin van artikel 3, lid 2, van die verordening beschouwde, de overdracht van PP aan Duitsland gelast en de betrokkene in kennis gesteld van dit besluit.
- 3 PP heeft dit besluit aangevochten bij de Tribunale di Milano (rechter in eerste aanleg Milaan, Italië), waarbij hij tegelijkertijd een verzoek om opschorting van het besluit heeft ingediend, dat is toegewezen. Die rechter heeft het Hof van Justitie (hierna: „Hof”) prejudiciële vragen gesteld en verzocht om de zaak volgens de versnelde procedure te behandelen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 4 Het beroep van verzoeker strekt tot nietigverklaring van het bestreden besluit op grond dat het om twee redenen onwettig is.
- 5 Met zijn eerste middel voert verzoeker aan dat verweerder de informatieverplichtingen uit hoofde van de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 604/2013 niet is nagekomen. Dergelijke formele inbreuken leiden op zich al tot de onwettigheid van het besluit en bijgevolg tot de nietigverklaring ervan (zonder dat volgens hem hoeft te worden aangetoond dat die inbreuken zijn recht van verweer hebben aangetast of de uitkomst van de „Dublin”-procedure hebben beïnvloed).
- 6 Met zijn tweede middel voert verzoeker aan dat, indien hij naar Duitsland wordt overgebracht, het risico bestaat dat hij naar zijn land van herkomst (Pakistan) wordt teruggezonden, aangezien Duitsland zijn verzoek om internationale bescherming reeds heeft afgewezen. Zijn terugkeer zou een reëel risico inhouden dat hij onmenselijke en vernederende behandelingen zal ondergaan in zijn land van herkomst (of zelfs zal terechtkomen in een gewapend conflict waarbij willekeurig geweld wordt gepleegd tegen burgers).
- 7 Verweerder, die in rechte is verschenen, heeft bewijs geleverd waaruit blijkt dat er overeenkomstig artikel 5 van de verordening een persoonlijk onderhoud heeft plaatsgevonden, en heeft verwezen naar de andersluidende rechtspraak van de Corte di Cassazione (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Italië), volgens welke de aangezochte Tribunale geen formele inbreuken op de verordening kan vaststellen en evenmin de individuele situatie van de verzoeker ten gronde kan onderzoeken, aangezien een dergelijke beoordeling uitsluitend toekomt aan het reeds verantwoordelijk geachte land. Bovendien merkt verweerder op dat de enkele inbreuk op de informatieverplichtingen van artikel 4 niet volstaat, maar er sprake moet zijn van een concrete schending van het recht van beroep of van verweer.
- 8 Ten aanzien van het risico dat verzoeker door Duitsland wordt teruggezonden naar zijn land van herkomst, heeft verweerder erop gewezen dat in artikel 18, laatste alinea, van de verordening is bepaald dat in geval van terugname van een onderdaan wiens verzoek is afgewezen en die een verzoek heeft ingediend in een andere lidstaat, „de verantwoordelijke lidstaat ervoor [zorgt] dat de betrokkene [...] een beroep kan doen of heeft kunnen doen op een daadwerkelijk rechtsmiddel overeenkomstig artikel [46] van richtlijn 2013/32/EU”. Verweerder betoogt voorts dat de verordening, die een bindende rechtshandeling is, in al haar onderdelen in de gehele Europese Unie moet worden toegepast, zonder dat verdere omzettingshandelingen nodig zijn. Ook het algemene beginsel van non-refoulement, dat is neergelegd in het door alle lidstaten van de Europese Unie geratificeerde Verdrag van Genève, is wel degelijk gewaarborgd en vastgelegd in het interne recht van de Europese landen. Op basis van het wederzijdse vertrouwen tussen de lidstaten kan niet worden betwijfeld, noch worden

onderzocht, of in het verantwoordelijke land de mogelijkheid is gewaarborgd om in beroep te gaan tegen een weigering, aangezien in een dergelijke waarborg wettelijk is voorzien.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 9 Volgens de verwijzende rechter dient het Hof zich door middel van een prejudiciële beslissing uit te spreken over drie vragen die in de bij hem aanhangige zaak aan de orde zijn en ten aanzien waarvan, bij gebreke van een interpretatieve uitspraak van het Hof, het geding niet kan worden beslecht. De twijfels die de verwijzende rechter heeft bij de uitlegging vloeien voort uit zijn analyse van de nationale rechtspraak, waarin geen ondubbelzinnige noch bevredigende oplossingen zijn aangedragen met betrekking tot de beginselen en de doelstellingen van de verordening.

– Eerste en tweede vraag

- 10 De in de genoemde artikelen van de verordening neergelegde informatieverplichtingen zijn noodzakelijk met het oog op de bescherming van het recht om tegen het overdrachtsbesluit een daadwerkelijk rechtsmiddel in te stellen, in de vorm van een beroep of een bezwaar, overeenkomstig artikel 27, lid 1, van de verordening, dat moet worden uitgelegd in overeenstemming met het arrest van het Hof in de gevoegde zaken C-582/17 en C-583/17 (EU:C:2019:280, punten 40, 41 en 43).
- 11 Met het oog op de beslissing in de onderhavige zaak moet met name worden verduidelijkt of de inbreuk op de verplichtingen om informatie te verstrekken en om een persoonlijk onderhoud te organiseren als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van de verordening op zich inhoudt dat het overeenkomstig artikel 27 van de verordening bestreden besluit onwettig is, ongeacht de concrete gevolgen van deze inbreuk voor de juiste bepaling van de verantwoordelijke lidstaat. Naargelang het antwoord op de vragen, zijn de volgende scenario's mogelijk: a) toewijzing van het beroep en nietigverklaring van het besluit, wat zou leiden tot onzekerheid over de vraag welke lidstaat verantwoordelijk is; b) toewijzing van het beroep, nietigverklaring van het besluit en verplichting voor de overheid om de procedure te heropenen en de onwettige situatie op te heffen; c) opheffing van de onwettige situatie in de loop van de procedure in de zin van artikel 27 van de verordening door de overheid, op straffe van definitieve onwettigheid en nietigverklaring van het besluit; d) opheffing van de onwettige situatie in de loop van de procedure in de zin van artikel 27 door de aangezochte rechter.
- 12 De Italiaanse en Europese wetgeving zeggen hierover niets. In het Italiaanse stelsel is niet bepaald dat de aangezochte rechter als gewone rechter in de plaats kan treden van de overheid, noch dat de procedure, na nietigverklaring door de rechter, kan worden teruggezet in de administratieve fase.

- 13 De twijfels van de verwijzende rechter over de uitlegging vloeien voort uit een analyse van de nationale rechtspraak, die niet eenduidig is. Het is niet duidelijk of de Dublinautoriteit van het land dat het overname- of terugnameverzoek indient, altijd aan de informatieverplichtingen moet voldoen en of inbreuk op bovengenoemde bepalingen van de verordening altijd leidt tot nietigverklaring van het overdrachtsbesluit, ongeacht de concrete en daadwerkelijke schade die de inbreuk op de informatieverplichting heeft veroorzaakt, en ongeacht wat de gevolgen ervan zijn voor het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.
- 14 In het bijzonder zijn er in de rechtspraak drie benaderingen te vinden, die kennelijk met elkaar in tegenspraak zijn. Volgens de eerste benadering, die door de Corte di Cassazione is geformuleerd, moet een vreemdeling voor wie een procedure is ingesteld voor overdracht naar een andere EU-lidstaat die bevoegd is om het verzoek om internationale bescherming te behandelen, steeds de specifieke waarborgen inzake informatie en inspraak genieten als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van de verordening, ongeacht het onderscheid tussen de overname- en de terugnameprocedure, en zonder dat wordt nagegaan of de betrokkene daadwerkelijk aantoont dat zijn recht om beroep in te stellen bij of verweer te voeren voor de rechter met het oog op de beoordeling van de nietigheid van het overdrachtsbesluit, is beperkt. Dit is noodzakelijk om te zorgen voor een eenvormige behandeling van vreemdelingen op het gehele grondgebied van de Unie, die duidelijk ten grondslag ligt aan de betrokken Unieregel (Cassazione civile nr. 17963/2020).
- 15 Volgens de tweede benadering kan het bestreden besluit alleen nietig worden verklaard indien de verzoeker de redenen feitelijk en rechtens aanvoert waarom het besluit een andere inhoud had moeten en kunnen hebben, en nadat concreet is nagegaan welke informatieverplichting is geschonden.
- 16 Volgens de derde benadering, die door de Corte di Cassazione en bepaalde feitenrechters wordt gevolgd, behoeven in het geval van terugneming de informatieverplichtingen van de artikelen 4 en 5 van de verordening niet in acht te worden genomen, aangezien deze verplichtingen ertoe strekken de daadwerkelijke deelname aan een procedure tot vaststelling van de verantwoordelijke staat te waarborgen, wat in het geval van terugname niet aan de orde is. De enige mogelijkheid is om de in artikel 3, lid 2, van de verordening bedoelde systeemfouten in te roepen.
- 17 Vervolgens moet worden verduidelijkt of het in de verordening gemaakte onderscheid tussen overname overeenkomstig artikel 18, lid 1, onder a), en terugname overeenkomstig artikel 18, lid 1, onder b), c) en d), dan wel overeenkomstig artikel 20, lid 5, van de verordening, gevolgen heeft voor de bepaling van het voorwerp van het rechtsmiddel in de zin van artikel 27 en derhalve voor de gronden die in het kader van een procedure in rechte kunnen worden aangevoerd, ook met betrekking tot de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 van de verordening.

- 18 De volgende oplossingen zijn mogelijk: a) er wordt geen onderscheid gemaakt, ook niet voor de toepassing van de artikelen 4 en 5; b) er wordt wel onderscheid gemaakt: -b1) in geval van overname is nog niet bepaald welke staat verantwoordelijk is om een besluit te nemen over het verzoek om internationale bescherming, zodat geen enkele beperking is gesteld aan de grieven en alle informatieverplichtingen van de artikelen 4 en 5 moeten worden gewaarborgd om de daadwerkelijke deelname van de betrokkene mogelijk te maken; -b2) in het in artikel 18, onder b) tot en met d), bedoelde geval is de procedure tot bepaling van de verantwoordelijke staat reeds beëindigd (zie het arrest in de gevoegde zaken C-582/17 en C-583/17), zodat bij de betwisting van het overdrachtsbesluit alleen middelen kunnen worden aangevoerd met betrekking tot artikel 3, lid 4, of artikel 19 van de verordening, waaruit volgt dat ofwel alleen de daarmee samenhangende informatieverplichtingen van toepassing zijn, ofwel geen enkele informatieverplichting van toepassing is.
- 19 Of het beroep wordt toegewezen dan wel verworpen, hangt af van de uitlegging die het Hof in het onderhavige geval geeft.
- 20 Geen enkel voorschrift, noch in de verordening noch in het interne recht, bepaalt wat de gevolgen zijn wanneer een inbreuk op de verplichtingen van de artikelen 4 en 5 wordt vastgesteld. In dit verband zij opgemerkt dat de Corte di Cassazione bij beslissing nr. 8668/21 het Hof een prejudiciële vraag heeft gesteld over de verplichtingen uit hoofde van de artikelen 4 en 5 en daarbij heeft opgemerkt dat verordening nr. 604/2013 geen aanwijzing geeft over de gevolgen die een inbreuk op artikel 4 en artikel 5 van die verordening heeft voor het overdrachtsbesluit, en in artikel 27 evenmin aanwijzingen verstrekt over wat in dit geval moet worden verstaan onder een daadwerkelijk rechtsmiddel.
- 21 Volgens de verwijzende rechter moet de overheid in geval van terugname voldoen aan de verplichtingen van de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 604/2013, althans voor zover die betrekking hebben op de grieven die in het kader van deze procedure kunnen worden aangevoerd (artikel 3, lid 2, en artikel 19 van de verordening). Het is hoe dan ook de vraag hoe de betrokkene deze relevantie concreet kan aantonen om een daadwerkelijk rechtsmiddel te verkrijgen, aangezien de gewone rechter in het Italiaanse rechtsstelsel niet in de plaats kan treden van de overheid en de inbreuk niet ongedaan kan maken.

– Derde vraag

- 22 De derde vraag betreft de uitlegging van artikel 3, lid 2, van de verordening. De verwijzende rechter vraagt zich af of deze bepaling aldus moet worden uitgelegd dat zij in de weg staat aan de overdracht aan de verantwoordelijke lidstaat wanneer er een risico van indirect of kettingrefoulement wordt geacht te bestaan uit het oogpunt van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens of uit het oogpunt van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95, wanneer de rechter in de zin van artikel 27 van verordening nr. 604/2013, die beslist op het

rechtsmiddel, van oordeel is dat het derde land waarnaar de verantwoordelijke lidstaat de aanvrager van internationale bescherming zou terugsturen, geen veilig land is, bijvoorbeeld omdat er een gewapend conflict woedt.

- 23 Bijgevolg moet worden verduidelijkt of artikel 3, lid 2, van de verordening aldus moet worden uitgelegd dat de systeemfouten in de asielprocedure ook de eventuele gevolgen omvatten van besluiten tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming die reeds definitief zijn vastgesteld door de rechter van de lidstaat die de verzoeker terugneemt, indien de overeenkomstig artikel 27 van de verordening aangezochte rechter van oordeel is dat de verzoeker een reëel risico loopt op indirect refoulement wanneer hij door de lidstaat wordt teruggezonden naar zijn land van herkomst, mede erop gelet dat daar een algemeen gewapend conflict heerst in de zin van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95. In deze zaak moet verzoeker worden overgebracht naar Duitsland, een land dat zijn verzoek om bescherming reeds heeft afgewezen, waardoor hij een reëel risico loopt om naar Pakistan te worden teruggestuurd.
- 24 Afhankelijk van het antwoord dat op de vraag wordt gegeven, doet zich een van de volgende scenario's voor: a) toewijzing van het beroep op grond dat verzoeker afkomstig is uit een gebied waar volgens de verwijzende rechter een gewapend conflict heerst waarbij willekeurig geweld wordt gepleegd tegen burgers in de zin van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95; b) afwijzing van het beroep omdat de rechter alleen mag nagaan of er sprake is van systeemfouten in de asielprocedure of in de opvangvoorzieningen van de lidstaat van ontvangst, zonder mogelijkheid om de feiten of omstandigheden in verband met het asielverzoek opnieuw ten gronde te beoordelen. De benadering in de nationale rechtspraak is op dit punt niet uniform.
- 25 Volgens een eerste benadering impliceert de vaststelling in rechte dat de asielprocedure in de verantwoordelijk geachte staat is uitgeput, niet automatisch dat het beginsel van non-refoulement, dat elke lidstaat bij de verwijdering van een persoon moet eerbiedigen, niet wordt toegepast. Niet alleen de Italiaanse Staat, maar ook de andere lidstaten moeten de in de verordening vervatte beginselen in acht nemen, wat betekent dat de verantwoordelijke lidstaat in dit opzicht als een veilig land moet worden beschouwd, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 3, lid 2, van de verordening.
- 26 Volgens een andere benadering moet artikel 3, lid 2, aldus worden uitgelegd dat het een verbod inhoudt op kettingrefoulement naar het land van herkomst wanneer de procedure betreffende het verzoek om internationale bescherming in de lidstaat reeds met een afwijzing is afgesloten en er reden is om aan te nemen dat er een risico op onmenselijke en vernederende behandeling bestaat, niet in de laatste plaats vanwege de veiligheidssituatie in het land van herkomst.
- 27 Ter ondersteuning van deze tweede benadering wordt onderstreept dat artikel 3, lid 2, is ingevoerd ter omzetting van het beginsel dat is vervat in het arrest van het Hof (Grote kamer) van 10 december 2013, ██████████ (C-394/12, EU:C:2013:813,

punt 60), en dat het Hof heeft bevestigd en uitgebreid in zijn arrest van 16 februari 2017, CK e.a. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punten 90-93), volgens hetwelk de beoordeling van het risico van inbreuk op artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie losstaat van de vaststelling van systeemfouten in het land van ontvangst. In dit verband heeft het Hof zich aangesloten bij de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (arrest van 21 januari 2011, M.S.S. tegen België en Griekenland, en arrest van 4 november 2014, Tarakhel tegen Zwitserland: bij overdrachten tussen staten mogen personen niet worden blootgesteld aan een reëel risico op schending van de bij het [Verdrag voor de rechten van de mens] verleende rechten, met name het recht niet te worden onderworpen aan onmenselijke en vernederende behandelingen).

- 28 De aldus geschetste uitzondering op het beginsel van wederzijds vertrouwen, dat aan de procedures van het Dublinsysteem ten grondslag ligt, wordt gerechtvaardigd door het absolute karakter van het verbod op onmenselijke en vernederende behandelingen (een beginsel dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens reeds heeft geformuleerd in zijn arrest van 10 januari 1978, Ierland tegen Verenigd Koninkrijk, alsook in het arrest ██████████ e.a. tegen Italië).
- 29 De verwijzende rechter vraagt zich af of de beoordeling van het risico van refolement buiten de werkingssfeer van de verordening valt voor zover deze betrekking heeft op de verschillende procedure voor internationale bescherming, gelet op het feit dat volgens artikel 18 van de verordening in geval van terugname van een onderdaan van een derde land wiens verzoek is afgewezen, „de verantwoordelijke lidstaat ervoor [zorgt] dat de betrokkene [...] een beroep kan doen of heeft kunnen doen op een daadwerkelijk rechtsmiddel overeenkomstig artikel [46] van richtlijn 2013/32/EU”.
- 30 De lidstaat van ontvangst is derhalve op grond van overweging 3 van de verordening en vanwege het wederzijdse vertrouwen dat tussen de lidstaten heerst (overweging 22 van de verordening) ook gebonden door de internationale verplichting tot non-refoulement, ongeacht de toekenning van internationale bescherming. Overigens is het voorwerp van de onderhavige procedure niet een (nieuwe) beoordeling van het risico dat verbonden is aan het eventuele refolement naar het land van herkomst, maar de rechtmatigheid van het besluit van het Ministero dell'Interno om te verzoeken om terugname van verzoeker op het grondgebied van het verantwoordelijke Europese land, onder meer om het zogenoemde „asielshoppen” te voorkomen.